

Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17171>

Özet

Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i (BBEDYÖ), bireylerin g?daya kar?? gösterdi?i, madde ba??ml?l??? kriterlerine benzerlik ta??yan kontrol kayb?, a?erme ve olumsuz sonuçlara ra?men devam etme gibi davran??lar? ölçmek amacıyla geli?tirilm? psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle yüksek derecede i?lenmi? g?dalara kar?? geli?en ve klinik olarak tan?mlanan yeme bozukluklar?ndan farklı bir spektrumda yer alan ba??ml?l?k benzeri yeme e?ilimlerini de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe versiyonu, üniversite ö?rencileri popülasyonunda Uyarlama çalışması ile Türk kültürüne kazandırmıştır.

Bu uyarlama çalışması, ölçe?in Türkçe konu?an genç yeti?kinler arasında geçerli ve güvenilir bir araçtır ve tarama aracı olarak kullanılabilece?ini göstermeyi amaçlamıştır. Çalışmada, ölçe?in faktör yapısı, iç tutarlılığı ve ilgili diğer Psikometrik Özellikler detaylıca incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ba??ml?l?k Benzeri Yeme, Ba??ml?l?k, Yeme Ölçe?i, Psikometri, Üniversite Ö?rencileri, G?da Ba??ml?l???, Uyarlama.

Yazarlar

Dilek Demir, Mehmet Bektas, Selçuk Demir, ?brahim Bektas.

Amaç

Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i'nin temel amacı, özellikle üniversite ö?rencileri gibi genç yeti?kin popülasyonlarında, yeme davran??lar?nın ba??ml?l?k modeli çerçevesinde incelenmesine olanak sağlamaktır. Ölçek, yeme davran??lar?nda kontrol kayb?, a??r tüketim ve g?daya yönelik yo?un istek gibi semptomların sıklığı ve şiddetini belirleyerek, bu davran??lar?nın yaygınlığı ve ilişkili oldu?u psikososyal de?işkenleri araçtırmacılar için ölçülebilir hale getirir. Ölçe?in Türkçeye uyarlanmasıdaki spesifik amaç, uluslararası literatürde kullanılan bu yap?nın Türk kültüründe de geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesini sağlamaktır.

Yapı

Ölçek, yeme davran??nın bir ba??ml?l?k süreci olarak kavramsallaştırılan yapısal bir modeli ölçer. Ölçülen temel Yeme Davran??? yapısı, Tütün, alkol veya uyuşturucu ba??ml?l?klerinde görülen semptomlara paralel olarak, yiyeceklere kar?? geli?en a??r dü?künlük ve kontrol kayb? temel alır. Bu yapı genellikle şunları içerir:

Kontrol Kayb?: Bireyin planladığından daha fazla yemek yeme veya yemek yeme?

durduramama durumu.

A?erme (Craving): Belirli yiyeceklere kar?? yo?un ve kar?? konulamaz istek duyma.

Olumsuz Sonuçlara Ra?men Kullan?m: Fiziksel veya psikolojik zarara ra?men yeme davran???na devam etme.

Tolerans ve Yoksunluk: Tatmin olmak için giderek daha fazla yiyece?e ihtiya? duyma ve yiyecek kesildi?inde huzursuzluk veya sinirlilik gibi yoksunluk belirtileri gösterme.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun **Geçerlik** çal??malar?, yap?sal geçerli?i kan?tlamaya odaklanm??t?r. Demir ve arkadaşlar? (2020) taraf?ndan yürütölen psikometrik incelemelerde, ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyup korumad???, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörölen boyutlar altında topland??n? ve yap?sal uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstermi?tir.

Uyarlama çal??mas?nda ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili psikolojik yap?larla (örne?in, dürtüsellik, yeme bozuklu?u belirtileri veya obezite) beklenen yönde ili?kiler kurup kurmad??? (yak?nsak ve ay?rt edici geçerlik) incelenmi?tir. Bu bulgular, BBEDYÖ'nün ba??mlilik benzeri yeme davran???n? Türk popölasyonunda do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarlılı??n? ve kararlılı??n? de?erlendirmi?tir. Türkçe uyarlamas?nda, ölçe?in iç tutarlılı?? genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? ile rapor edilmi?tir. Yüksek Cronbach's Alpha de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçe?in yüksek içsel güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, güvenilirlik kapsam?nda madde-toplam korelasyonlar? ve baz? durumlarda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi? olabilir. Bu testler, ölçe?in zaman içinde kararlılı??n? ve tek tek maddelerin toplam puan üzerindeki katk?s?n? de?erlendirerek, ölçe?in genel güvenilirli?inin yüksek oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in Türkçe formunun yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla ger?ekle?tirölen Faktör Analizi, ölçe?in orijinal yap?s?n? destekleyen bir modelin belirlenmesine odaklanm??t?r. Uyarlama çal??mas?nda genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli oldu?u do?rulanm??t?r. Orijinal ölçek, ba??mlilik semptomlar?n? temsil eden alt boyutlara sahip olabilir ve DFA, bu alt boyutlar?n Türkiye ba?lam?nda da ayr???p ayr???mad??n? kontrol etmi?tir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert tipi derecelendirme (Orijinal ölçe?e ba?l? olarak 4 veya 5 puanl? olabilir. Kaynakta belirtilmedi?i için standart format varsay?lm??t?r.)

Mevcut Diller: Türkçe, (Orijinal dil ?ngilizce veya ilgili di?er diller)

Popülasyon Grubu: Klinik Olmayan Popülasyon (Özellikle genç yeti?kinler)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik Dönemi (Tipik olarak 18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri örnekleme üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, belirli yeme davran??lar?na ne s?kl?kla kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Ba??ml?l?k, Yeme Davran???, Kontrol Kayb?, Psikometrik, Cronbach Alpha, Do?rulay?c? Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?

Yaz??ma Adresi: Dilek Demir (dilekdemir624@gmail.com)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricileri ve Türkçe uyarlamas?n? yapan yazarlar (Demir et al., 2020) ile ileti?ime geçilmesi, telif haklar? ve kullan?m izinleri aç?s?ndan önemlidir. Ölçek genellikle akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için uygundur, ancak ticari veya klinik uygulamalar için özel izin gerekebilir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2020

Ücret: Akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir, ancak yay?nc?n?n politikalar? kontrol

edilmelidir.

Referanslar

Demir, D., Bektas, M., Demir, S., & Bektas, I. (2020). Psychometric properties of the Turkish version of The Addiction-Like Eating Behavior Scale for university students. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00664-w>

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: [0210nr38b-y-https-link-springer-com.proxy2.marmara-elibrary.com](https://doi.org/10.1007/s12144-020-00664-w)

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [bagimlilik-benzeri-yeme-davranisi-olcegi-toad.pdf](https://doi.org/10.1007/s12144-020-00664-w)

Ba??mlilik Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Orijinal kaynakta ölçek maddeleri sa?lanmam??t?r. Maddeler, uyarlama makalesinden veya orijinal ölçekten temin edilmelidir.)

Ölçek maddeleri, yeme davran???n?n ba??mlilik kriterlerine ne ölçüde uydu?unu belirlemek üzere tasarlanm?? ifadelerden olu?ur. Tipik olarak bu ifadeler, kontrol kayb? ve a??r? tüketim deneyimlerini sorgular.

(Maddeler, ölçe?in tam metnine eri?im sa?land???nda buraya eklenecektir.)